

Отаџбина - Ђура Јакшић

Ђура Јакшић је српски песник, драмски писац, приповедач и један од најдаровитијих српских сликара 19. века. Рођен је у Српској Црњи 1832. године. Био је изразити представник романтизма, књижевног покрета који је претходио реализму. Писао је лирске, епске и родољубиве песме, приповетке и драме.

Његове најпознатије песме су: "Кога да љубим", "Отаџбина", "Падајте браћо", "На липару", а најпознатије слике "Ноћна стража" и "Девојка у плавом". Песма "Отаџбина" је објављена 1875. год. у првом броју часописа "Отаџбина". Умро је у Београду 1878. год.

Кроз стихове песме **"Отаџбина"** Ђура Јакшић је изразио своју песничку родољубивост и снажно осећање да је српска земља изузетна, света и неосвојива и да је те особине стекла херојским жртвовањем предака у борбама за њену слободу. Композицију песме чине три слике: високи камен који прети сунцу, пирамида која се из праха диже у небо и чврст бедем од којег се одбијају сви непријатељи земље Србије.

У **првој строфи** песник се обраћа поколењима и отаџбину поистовећује са каменом који се уздиже високо у небо и показујући мимиком своје избраздано лице прича о далекој дуговечности. Суморно чело, избраздани образи и дубоке мрачне боре трагови су дуговечне патње и страдања српског народа. Дајући камену васионске димензије песник шаље опомену освајачима да се је земља Србија део неуништиве вечности, да се не да лако покорити и да ће се потомци славних предака увек борити за њену слободу. Тврдоћа камена и његова постојаност кроз векове симбол су отпорности и неуништивности српског народа, а огромна висина и смела претња сунцу, симбол снаге и прокоса.

У **другој строфи** камен је висока пирамида која се из праха диже у небо. Сачињена од костију славних предака, она је је гробница храбрих јунака који су живот дали за слободу своје отаџбине. Сломљене кости су симбол јуначке прошлости и вековне борбе српског народа. Улепљене крвљу и земљом преци су их слагали, градећи својим потомцима бусију иза које ће они спремно чекати непријатеље. Сећање на прошлост и јуначке претке најјача су бусија у одбрани своје отаџбине.

У **трећој строфи** камен је бедем са темељом, толико чврст да га нико не може уздрмати и померити. Непријатељи са својим ружним обријаним главама могу само да лупају о њега, а он ће и даље остати усправан и јак. Отпор бедема јачају громови који на небу изнад њега ремете тишину. Громови су симбол божанске снаге, а њихова грмљавина сигнал од бога да је српска земља свето тло које и сам Бог чува.

Овом песмом Јакшић нам не поручује да његова отаџбина Србија пусти и мрачни камењар пун сломљених костију чији је непријатељ сунце, већ је поносна и снажна земља, која тражи своје место под сунцем. Борећи се вековима за слободу и опстанак, српски народ је постао симбол отпора и пркоса многим завојевачима и својом дуговечношћу показао да је попут камена, неуништив и несаломив.

Анализа

Песма **"ОТАЏБИНА"** је лирска родољубива песма у којој је песник Ђура Јакшић исказао дубоко осећање љубави према својој отаџбини Србији. Она је за њега идеал, неуништиви део прошлости и камен темељац будућности. Стена или камен, као облик крајње непомићности али истовремено симбол одбране и пркоса, јесте један од основних елемената Јакшићевог стваралаштва. Камен у овој песми је симбол отпорности и неуништивности српског народа и опомена завојевачима да се Србија не да покорити. Српски народ се вековима борио за своју слободу против разних завојевача. Многи наши преци су у тој борби изгубили свој живот, а нови нараштаји нису и не смеју никада то да забораве. Историјска свест о јуначким и слободољубивим прецима и њиховим херојским подвизима у сваком нараштају представљала је најјачу бусију у борби против "чета грабљивих". Вековна борба српског народа, непомирљивост са ропством и животом без слободе, довели су до тога да наш народ постане симбол отпора и пркоса завојевачима и насилницима.

ПРВА СТРОФА: У првој строфи песник своју отаџбину види као део непрекидне вечности - непрекидног трајања у времену. Она је камен који прича о вековечности далекој и показује мимиком своје боре дубоке. Камен је доживљен као људски лик из кога зраче осјећање и расположења и на чијем суморном лицу се огледају вечите патње које су оставиле дубоке трагове. Херојска тема и јаке речи повлаче велики број хипербола које се препознају у стиховима, па тако у стиху: "Што претећ сунцу дере кроз облак", камен земље Србије је добио васионске димензије и натприродну снагу.

ДРУГА СТРОФА: У наставку песме камен се трансформише у пирамиду начињену од костију свих предака, које су они "слагали" свесно, градећи потомцима бусију, иза које се "Душмана чекат цете грабљиве". Слика камена из прве и друге строфе идентичне су по снази, стамености и продорности. Ова строфа говори о настанку камена. Хиперболична слика пирамиде "Што се из праха диже у небо" је метафора за јуначку прошлост коју памти епска традиција. Казивање у овој строфи добило је епски замах и захукталост битке и оно незауостављиво тече кроз целу строфу у једном даху, без риме и са великом звучношћу која се остварује високом учесталошћу слова Р - тРагови, цРне, боРе, мРацне, пРаха...

ТРЕЋА СТРОФА: У трећој строфи долази до још једне трансформације камена са почетка песме. Он постаје бедем који ће својом чврстином спречити непријатеље да продиру у нашу земљу. До њега може да ступи "нога погана", а дрзне ли даље, наићи ће на громове, грмљавину, страсне и смеле гласове бранилаца. Из тих гласова издвојиће се једна једина мисао да "Отаџбина је ово Србина". Почевши од првог стиха, па до овог завршног, све трансформације камена су симбол постојаности, непролазности и непомерљивости. Борећи се вековима за слободу и опстанак, српски народ је постао симбол отпора и пркоса завојевачима и насилницима. Његова неуништивост и постојаност подсећа на стаменост и неосвојивост камена.